

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОПП «Менеджмент»

ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Вибіркова освітня компонента освітньо-професійної програми «Менеджмент»		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр	четвертий курс 7 семестр		
Семестровий контроль	залік		
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Обсяг дисципліни 3 кредитів/90 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	30	20	10
заочна форма:	-	-	-
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 60		Заочна форма –
Мета курсу	Формування у здобувачів фахової передвищої освіти системи теоретичних знань про правові засади регулювання трудових відносин в Україні та розвиток практичних навичок із застосування норм трудового законодавства у професійній діяльності менеджера для забезпечення законності та ефективної кадрової політики підприємства.		
Завдання курсу	— засвоєння теоретичних основ, принципів, джерел та системи трудового права України; — вивчення правового статусу працівника, роботодавця та інших суб'єктів трудових відносин; — опанування правових засад працевлаштування, укладення, зміни та припинення трудового договору; — формування розуміння колективно-договірного регулювання, робочого часу, часу відпочинку та оплати праці; — набуття навичок правомірного забезпечення трудової дисципліни та застосування матеріальної відповідальності; — ознайомлення з порядком захисту трудових прав, вирішення трудових спорів та організацією охорони праці на підприємстві.		
має знати	основні поняття, принципи, джерела та систему трудового права України; правовий статус працівника і роботодавця, їх основні трудові права, обов'язки та гарантії; порядок укладення, зміни та припинення трудового договору, основні засади колективно-договірного регулювання трудових відносин; правове регулювання робочого часу, часу відпочинку, оплати праці та трудової дисципліни; основні положення щодо матеріальної відповідальності сторін трудових відносин та охорони праці; порядок захисту трудових прав і вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів.		
має вміти	орієнтуватися в системі трудового законодавства України, знаходити та застосовувати правові норми для вирішення типових ситуацій у сфері трудових відносин; визначати права та обов'язки працівника і роботодавця у конкретних трудових відносинах; застосовувати норми трудового законодавства щодо прийняття на роботу, зміни та припинення трудових відносин, робочого часу, часу відпочинку й оплати праці; складати та аналізувати основні документи, що супроводжують трудові відносини; визначати		

	правові способи захисту трудових прав та обирати способи врегулювання типових трудових спорів.
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою. На поточну, самостійну, індивідуальну роботу та модульний контроль протягом семестру припадає максимум 80 балів. Підсумковий контроль у формі семестрового заліку становить максимум 20 балів. 1. Робота на практичних заняттях (максимум 24 бали): 2. Виконання самостійної роботи (максимум 16 балів): 3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (максимум 20 балів): 4. Модульна контрольна робота (максимум 20 балів): 5. Залік (максимум 20 балів): 6. Додаткові та заохочувальні бали можуть нараховуватися за рішенням циклової комісії або викладача за участь у наукових заходах, підготовку публікацій, виконання завдань підвищеної складності, додаткових проєктів та систематичну якісну навчальну роботу. Заохочувальні бали додаються до результатів поточного контролю; загальна сума обов'язкових і додаткових балів до підсумкового контролю не може перевищувати 89 балів. Оцінка «А» (90–100 балів) не може бути отримана лише за рахунок бонусних балів.
Зміст навчальної дисципліни:	Тема 1. Трудове право як правова основа управління персоналом Поняття, предмет, метод та система трудового права України. Місце трудового права в системі національного права та його значення для управління персоналом. Функції трудового права. Основні принципи трудового права. Джерела трудового права: Конституція України, Кодекс законів про працю (КЗпП) України, закони та підзаконні нормативно-правові акти, колективні та індивідуальні трудові договори. Міжнародні трудові стандарти та їх впровадження в Україні. Тема 2. Суб'єкти та правовідносини у сфері трудового права в діяльності менеджера Поняття та класифікація суб'єктів трудового права. Працівник як суб'єкт трудового права: трудова правосуб'єктність, основні права та обов'язки. Роботодавець (підприємство, установа, організація, фізична особа) як суб'єкт трудового права: його компетенція, права й обов'язки. Правовий статус професійних спілок та інших представницьких органів працівників. Поняття, структура та підстави виникнення трудових правовідносин. Тема 3. Правове регулювання працевлаштування та укладення трудового договору Поняття працевлаштування та зайнятості населення. Поняття, значення та сторони трудового договору. Порядок укладення трудового договору. Документи, що подаються при прийнятті на роботу. Форма трудового договору: письмова та усна. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору: сфера застосування, структура та порядок укладення. Випробування при прийнятті на роботу: строки, порядок встановлення та правові наслідки. Оформлення прийняття на роботу (наказ, повідомлення органів ДПС). Тема 4. Зміна та припинення трудового договору Поняття та види зміни умов трудового договору. Переведення на іншу роботу: поняття, види (тимчасове, постійне), порядок здійснення. Переміщення на інше робоче місце та його відмінність від переведення. Зміна істотних умов праці та порядок її оформлення. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. Розірвання трудового договору за ініціативою працівника (за власним бажанням). Розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця (скорочення, невідповідність посаді, прогул, систематичне невиконання обов'язків та ін.). Припинення договору за угодою сторін, у зв'язку із закінченням строку. Порядок оформлення звільнення: видача трудової книжки, розрахунок. Тема 5. Колективно-договірне регулювання трудових відносин на підприємстві Поняття, роль, функції та значення колективного договору в регулюванні трудових відносин на підприємстві. Сторони колективного договору. Порядок ведення колективних переговорів, розроблення та укладення колективного договору. Структура та зміст колективного договору. Строк дії, порядок реєстрації та контроль за виконанням колективного договору. Відповідальність сторін за ухилення від участі в переговорах та порушення зобов'язань. Тема 6. Робочий час та час відпочинку у трудовому праві Поняття та правове значення робочого часу. Види робочого часу: нормальний, скорочений та неповний робочий час, їх відмінності. Режим робочого часу (п'ятиденний,

	шестиденний робочий тиждень, гнучкий режим, ненормований робочий день). Чергування та облік робочого часу (підсумований облік). Понаднормові роботи: поняття, обмеження та порядок залучення. Поняття та види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня. Вихідні, святкові та неробочі дні. Поняття та види відпусток (щорічні основні, додаткові, соціальні, творчі, без збереження заробітної плати). Порядок надання, перенесення та оформлення відпусток. Грошова компенсація за невикористані відпустки. Тема 7. Оплата праці та правове регулювання заробітної плати Економіко-правова сутність заробітної плати. Структура заробітної плати (основна, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати). Системи та форми оплати праці (відрядна, погодинна, тарифні та безтарифні системи). Мінімальна заробітна плата як державна соціальна гарантія. Порядок, строки та місце виплати заробітної плати. Обмеження відрахувань із заробітної плати. Особливості оплати праці при відхиленнях від нормальних умов (надурочний час, нічний час, святкові дні, брак). Гарантійні та компенсаційні виплати. Тема 8. Правове регулювання трудової дисципліни Поняття, значення та методи забезпечення трудової дисципліни на підприємстві. Правила внутрішнього трудового розпорядку як локальний нормативний акт. Заходи заохочення за успіхи в роботі та порядок їх застосування роботодавцем. Дисциплінарна відповідальність працівників: поняття та види (загальна, спеціальна). Дисциплінарні стягнення (догана, звільнення). Порядок накладення, застосування, оскарження та зняття дисциплінарних стягнень. Строки для накладення стягнень. Тема 9. Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин Поняття, умови виникнення та значення матеріальної відповідальності у трудовому праві. Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності у цивільному праві. Види матеріальної відповідальності працівників: обмежена та повна відповідальність. Підстави для притягнення працівників до повної матеріальної відповідальності. Письмові договори про повну індивідуальну або колективну (бригадну) матеріальну відповідальність. Порядок визначення розміру шкоди та її відшкодування (наказ роботодавця, судовий порядок). Матеріальна відповідальність роботодавця перед працівником. Тема 10. Трудові спори, охорона праці та нагляд за додержанням законодавства Поняття та класифікація трудових спорів (індивідуальні та колективні). Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів: Комісія по трудових спорах (КТС) --- порядок створення, компетенція, строки та порядок прийняття рішень. Судовий порядок розгляду трудових спорів: підсудність, строки звернення, виконання судових рішень про поновлення на роботі. Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): примирні комісії, трудовий арбітраж. Державні органи нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю (Держпраці). Громадський контроль (професійні спілки). Правові засади охорони праці та професійного навчання працівників.
Інформаційне забезпечення	Нормативно-правові акти: 1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: http://rada.gov.ua/laws/show/80731-10 3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08 4. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80 5. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам: Закон України від 16.11.2000 № 2109-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14 6. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17 7. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 № 1057-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15 8. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875- XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12 Основна література 1. Бутинська Р. Я. Трудове право України: навчальний посібник / Р. Я. Бутинська, Н. П. Мокрицька. Львів: «Галицька видавнича спілка», 2022. 312 с.

	- Венедіктов С. В. Трудове право України: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с. - Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с. <i>Трудове право України: підручник / В.І. Щербина, Д.І. Сіроха, А.М. Соцький.</i> 2-ге вид., перероб і допов. Київ, 2025. 523 с - Чанишева Г. І. Трудове право України : навчально-методичний посібник / Г. І. Чанишева. Одеса: Фенікс, 2022. 282 с. Допоміжна література: - Назаров Д.В., Шаров Є.В. Забезпечення судового захисту трудових прав та законних інтересів працівників в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. №12. 2023. С. 175–178. - Основні принципи правового регулювання оплати праці в Україні <i>aurea mediocritas</i>. Ярошенко О. М., Іншина М. І., Жигалкіна І. П., Довбиш К. К., Пікуль В. П., Джура Х. Ю. Видавництво Юрайт, монографія. 2020. 204 с. - укладення трудового договору за законодавством України та окремих зарубіжних країн/ Наньєва М.І. Вид. Фенікс. 2018. 202 с. - Ярошенко О. М., Вапнярчук Б.В. Щодо сутності поняття «робочий час» та його характерних ознак. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки», 2018. Вип. 1. Т. 1. С. 126-129. Інформаційні ресурси: - Офіційний сайт Верховної Ради України https://www.rada.gov.ua/ - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України https://www.kmu.gov.ua/ - Офіційний сайт Верховного Суду https://supreme.court.gov.ua/supreme - Єдиний державний реєстр судових рішень http://www.reyestr.court.gov.ua/ - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua	
Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедійні та комп'ютерні класи, сучасні ПК для проведення презентацій і вирішення ситуаційних кадрових задач; доступ до мережі Інтернет для опрацювання нормативної бази та судової практики; MS Office (Word, Excel), спеціалізовані кадрові шаблони. Інформаційно-методичне забезпечення включає робочу програму та силабус, електронні конспекти лекцій, презентаційні матеріали, матеріали до практичних занять і ділових ігор, методичні вказівки до самостійної роботи та ІНДЗ, банки тестових і контрольних питань. Передбачено використання електронної навчальної платформи коледжу, електронної бібліотеки, баз нормативно-правових актів, Canva та PowerPoint.	
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)		Філіпова Наталя Андріївна Викладач, спеціаліст вищої категорії циклової комісії з права та правоохоронної діяльності Придніпровського фахового коледжу ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Контакти викладача: E-mail: filinatalja2310@ukr.net Моб. телефон (Viber/Telegram): (096)-478-74-80